

Støðan í Føroyum

Støðan í Føroyum er nú so út av lagi vónalig, at føroyingar í hópatali flyta av landinum og alsamt fleiri av teimum, sum eftir eru, missa arbeiðið sítt.

Hendan støða tykist bert at versna, og útlitin fyri komandi ár eru so ræðandi, at fólk hava mist mestsum alla vón um at tíðinar fara at batna.

Alt fleiri fólk missa hús og heim og nógv hava ikki

fyri mat og klæðir.

Samstundis vísa útroknningar, at fyrst í komandi ári verður eingin arbeiðsloysisstuðul at gjalda teimum arbeiðsleysu, um ikki okkurt munagott verður gjørt.

Hetta er støðan í einum landi, sum allar seg eitt vælferðarsamfelag, og har politisku flokkarnir, sum mynda landsstýrið, siga seg vilja verja vanliga løntakaran og skaffa sømulig kor

fyri allar borgarar.

Hvat ger landsstýrið?

Hvat er so veruligi politikkurin hjá sitandi landsstýris-samgongu?

Jú vit siggja, at landsstýrið við sokallaðu arbeiðaraflokkunum á odda sita púra ráðaleysir og lata seg stýra av donsku stjórnini og uttan at blunka leggja al-samt fleiri byrðar á herðar-nar á teimum samfelags-bólkum, sum teir siga seg vilja verja, sjálvt um hetta – ella kanska júst við tí fyri eyga – at alsamt fleiri gerast arbeiðsleys og ikki siggja sær onnur ráð enn at flyta av landinum.

Landsstýrið hevur skuldarbundið vanliga føroying-in, soleiðis at hesin í alla livitið sínari kemur at knógva undir afturgjalding av teimum lánun, sum tikið eru m.a. fyri at bjarga teim-um báðum stóru føroysku bankunum.

Hesar byrðar verða lagdar á vanliga føroyingin hóast hesin ongan leiklut eitur í tí ørskapi, sum við fremstu politikarum og vinnulívs-monnum okkara á odda í áttatíðrum hevur ført við sær at samfelagið alt er við at fara á heysin.

Hóast hesir politikarar, saman við nøkrum vinnulívs-monnum hava fulla á-byrgd av tí gongd, sum er orsøkin til kreppu okkara, so tykist eingin at vilja draga hesar persónar til svars fyri hesar gerðir teirra.

Føroya Fiskavirking

Hetta felag, har danskarnir eisini sita við maktini, skuldi eittast at verða bjarg-ingin fyri føroyska samfelagið, men hvat hevur leiðslan fyri hesum felag so gjørt?

Jú, teir hava keypt fleiri virkir, har endamálið bert tykist at hava verið at forða fyri at nakað virksemi byrjaði aftur á hesum virkjum.

Sviðan av hesum kenna m.a. vágafólk og sandingar í dag.

Landsstýrið situr eisini her hendur í favn og torir ikki at gretta orð um hesa ó-lukklugu støðu fyri fleiri av bygdom okkara.

Tað kann tykjast heilt ó-fatuligt, at landsstýrið vil góðtaka, at danskir nevndarlimir og undirbrotligir føroyskir ørindadreingir teirra tykjast at forða virk-isfúsnum føroyingum at fáa í gongd aftur virksemi á hesum virkjum.

Bankarnir hava við væl-signilsi frá landsstýrinum tvingað so at siga øll fiskavirkir inn í hetta móðurfelag

og hava noktað fyri at góð-tikið nakra sanering um ikki virkiseigarnir avhendaðu virkir sínar til hetta felag.

Avleiðingarnar siggja vit í dag, har arbeiðsloysið bert tykist at økja, hóast teir sum standa fyri móðurfelagnum hava tosað um at teir skuldu fáa gongd á aftur samfelag okkara.

Bankarnir

Vanligi føroyingurin, sum hevði sett nakrar av spari-pengum sínum sum parta-pening í bankarnar, hevur nú mist henda pening, hóast somu føroyingar nú, gjøgnum skattin skulu gjalda allan nýggja parta-peningin, sum settur er í bankarnar.

Partapening eiga teir tó ongan og kunnu sostatt ikki so frægt sum møta á aðal-fundi og siga sína meining um gongdina í hesum bank-um, men landsstýrið hevur hinvægt, eftir trýsti frá donsku stjórnini, latið fyr-verandi danskan tjóðbanka-stjóra hava allan avgerðar-rætt í hesum bankum.

Ikki nokk við tí, men eisini verða danskir banka-menn settir bæði í nevnd og stjórn í hesum bankum, uttan at landsstýrið so mikið sum grettir orð.

Hetta vísir hvussu lítið teir flokkarnir, sum í dag mynda landsstýrið, eru at sær kommir, og hugsa vit um Tjóðveldisflokkinn, og teirra reyp um sjálfstýri, so er tað bæði láttur og grátuligt at siggja landsstýrismanningina ganga sum flongdur hundur aftan á donsku stjórnini og ikki eitt orð hoyrist frá limunum í sam-gonguflokkunum.

Hvussu skaðiligur hesin hjálandapolitikur, sum danska stjórnin við fullum stuðli frá landsstýrinum før-ir í Føroyum veruliga er, kunnu ikki bara tey, sum royna at seta í gongd eitt hvørt arbeiðsskapandi danna, men vanligi føroy-ingurin merkir hvønn dag hvussu hesir bankar, ikki bara leggja á lónina hjá fólk, men eisini uttan fyrilit royna at skava undir seg bæði frítíðarpening og annað, sum sambært lóg er tryggjað hesum fólk og sum ætlað er at tryggja teim-um mat í munni.

Somu donsku bankastjó-rar nokta, eftir tí sum fram er komið, fyri at figgja nakað sum helst, hóast fleiri ætlanir eru lagdar fram, sum uttan iva kundu borið seg og soleiðis eisini kundu skapað arbeiðspláss.

Ikki er lætt at vita hvørjum áhugamálið donsku leiðsl-urnar fyri bankunum tæna,

men føroyskum áhugamál-um tykjast tær so í hvussu so er ikki at tæna, og hóast teir, við at seta nakrar »undir-stjórar« royna at geva fø-royingum fatan av at teir ikki sita einsamallir við avgerð-ar-rættinum, so vita allir fø-royingar, at hetta bert er eitt eiti og donsku harrarnir seta ikki ein føroying í hægri starv í bankunum uttan teir eru púra visir í at hesir fullt út akta boðini frá donsku stjórn-sínum.

Framtíðin

Ikki er lætt at meta um hvat endin verður av landi og fólk okkara um hesin skaðiligi hjálandapolitikur heldur áfram, men vónandi hevur vanligi føroyingurin nú fingið nokk av dugna-loysinum í lögtingi og

landsstýri.

Ikki kunnu vit vænta, at nakað munagott verður gjørt fyrr enn vend kemur í og lögting og landsstýri siggja, at ikki ber til bert at lata donsku stjórnina og danska peningaheimin ráða í Føroyum.

Bæði danska stjórnin og teir danskarnar, sum ráða yvir føroysku bankunum, hava skiliga víst, at teir ikki hava neyðugt innlit í viður-skiftini hjá vanliga føroy-inginum, og so leingi fø-royskir politikarar framhald-andi lata hesar persónar ráða yvir landi og fólk okkara, so fer støðan neyvan at batna.

Tórshavn 14.12.1993
Ingeborg Vinther

Nýggj bók:

Frændafundur

Frændfundur er úrslit av íslendsk-føroyskari ráðstevnu í Reykjavík 20.-21. aug. 1992. Hon varð hildin til at fremja rannsóknarsamstarv millum Íslendskideild Háskóla Íslands og Føðskaparsetur Føroya.

Greinirnar í bókini – 18 í tali – byggja á fryl-estrar, sum fluttir vóru á ráðstevnum, og eru lut-víst á íslendskum, lutvíst á føroyskum. Evni teirra

er fjølbroytt og fevnir um mál, bókmentir, søgu, samfelag, fiski-veiði og fiskifrøði. Tey flestu evnini eru um rødd bæði úr føroyskum og íslendskum sjónarhorni.

Ritstjórn: Magnús Snædal og Turið Sigurðardóttir
Háskóli Íslands - Háskólaútgáfan
Reykjavík 1993
Innb. 262 bls.
Kostnaður kr. 240.

Føroya størsta gospeltiltak!

Aftur í ár verður ítróttar-høllin í Runavík 2. jóla-kvöld karmur um eitt spennandi hugnakvöld.

Skipað verður fyri café við jólahugna og undir-haldi, drama og aftan á verður stór gospelkonsert.

Byrjað verður kl. 21.00 við café, har smá borð eru uppsett í høllini, sum eins og síðsta ár eisini verður pyntað, sum tað hoyrir seg til á jólu.

Til borðhaldið fæst ó-keypis kaffi, køkur og jóla-greytur og mandlugáva verður latin til børn og vaksin.

Undir borðhaldinum verður ymiskt undirhald.

Nógvur sangur og tónleikur verður. M.a. barnakór, Gospelkórið Elim, Arnild Højgaard, sum syngur gospelcountry saman við vælkendum tónleikarum, so sum Petur Hermansen á steelgitar, Birgit og Eyðun syngja saman og hvør sær.

Aftan á lítlan steðg, sum verður umleið miðnótt, kemur sjálv gospelkonsert-in við sera fjølbroyttari lut-tøku. Gospelkórið Elim

kemur sjálvandi eisini at luttaka her, Annuffa og co. úr Evangeliihúsinum í Havn og eisini eitt sindur av hipp hopp og drama við ungum úr Filadelfia í Havn.

Eyðun og dótturin Birgit, sum tey seinastu 11 árin hava búið í Danmark, fara at syngja og spæla nýggjari gospeltónleik og koma tey eins og vælkendi Heine Lützen eisini at syngja sam-an við kórinum.

Frásøgumaður eins og seinasta ár verður Jens Olsen og fer hann eisini sjálvur at syngja m.a. rock av Carman.

Eitt upplivisi í sær sjálv-un verður helst endin á konsertini, tá ið teir gomlu gubbarnir úr Elimkvintett-ini fara á pallin. Hvør minn-ist teir ikki frá síðst í 70-unum, tá ið teir við rakettini brutu allar traditiónir innan føroyskan kristnan tónleik til høvuðbrýggi fyri mang-an.

Tað er Gospelkórið Elim, sum aftur í ár stendur sum fyrireikari av tiltakinum.

Atgongumerkið, sum eisini er lutaseðil, er fyri bæði hugnaløtuna og konsertina.